

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
İller İdaresi Genel Müdürlüğü

7/51763 - 861 62 13
7/51863 - 67

Sayı : 89780865-610-26863
Konu : Soru Önergeleri

16.09.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 30.09.2021 tarihli ve 883983 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan İstanbul Milletvekili Mahmut TANAL'ın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunmuş olduğu 7/51763, 7/51764, 7/51765, 7/51766, 7/51767, 7/51768, 7/51769, 7/51770, 7/51771, 7/51772, 7/51773, 7/51774, 7/51775, 7/51776, 7/51777, 7/51778, 7/51779, 7/51780, 7/51781, 7/51782, 7/51783, 7/51784, 7/51785, 7/51786, 7/51787, 7/51788, 7/51789, 7/51790, 7/51791, 7/51792, 7/512793, 7/51794, 7/51795, 7/51796, 7/51797, 7/51798, 7/51799, 7/51800, 7/51801, 7/51802, 7/51803, 7/51804, 7/51805, 7/51806, 7/51807, 7/51808, 7/51809, 7/51810, 7/51811, 7/51812, 7/51813, 7/51814, 7/51815, 7/51816, 7/51817, 7/51818, 7/51819, 7/51820, 7/51821, 7/51822, 7/51823, 7/51824, 7/51825, 7/51826, 7/51827, 7/51828, 7/51829, 7/51830, 7/51831, 7/51832, 7/51833, 7/51834, 7/51835, 7/51836, 7/51837, 7/51838, 7/51839, 7/51840, 7/51841, 7/51842, 7/51843, 7/51844, 7/51845, 7/51846, 7/51847, 7/51848, 7/51849, 7/51850, 7/51851, 7/51852, 7/51853, 7/51854, 7/51855, 7/51856, 7/51857, 7/51858, 7/51859, 7/51860, 7/51861, 7/51862, 7/51863, 7/51864, 7/51865, 7/51866, 7/51867 esas numaralı yazılı soru önermeleri incelenmiştir.

Covid-19 salgını bütün dünya devletlerini derinden etkilemekte ve ülkemiz dâhil tüm devletleri salgınla mücadele kapsamında tedbirler almaya zorlamaktadır. Bilindiği üzere; Covid-19 salgınının toplum sağlığı ve kamu düzeni açısından oluşturduğu riski yönetebilmek adına hayatın her alanına yönelik tedbirler Sağlık Bakanlığı ile Koronavirüs Bilim Kurulunun önerileri ve Cumhurbaşkanlığı Kabinesinde alınan kararlar doğrultusunda alınmakta ve uygulanmaktadır.

Devletimiz Anayasamızın 17. maddesinde yer alan "*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.*", 56. maddesinde yer alan "*Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.*" hükümleri ve 5. maddesinde devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılan "*insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak*" görevi gereğince tedbirleri uygulamaktadır. Bakanlığımızca yayımlanan Genelgeler 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununa, İl İdaresi Kanununun 11/c maddesine ve diğer meri mevzuata uygundur. Diğer yandan 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 27'nci maddesinde yer alan "*Umumi hıfzıssıhha meclisleri mahallin sıhhi ahvalini daima nazarı dikkat önünde bulundurarak şehir ve kasaba ve köyler sıhhi vaziyetinin ıslahına ve mevcut mahzurların izalesine yarayan tedbirleri alırlar.*" hükmü ile umumi hıfzıssıhha kurullarının önlemler almasına açıkça yetki verilmiştir.

Bununla birlikte; pandemiyle mücadele kapsamında alınan tedbirler Koronavirüs Bilim Kurulu tarafından tavsiye edilmekte, bilahare Sayın Cumhurbaşkanımızın riyasetinde toplanan Cumhurbaşkanlığı Kabinesinde görüşülerek kararlaştırılmaktadır. Sonrasında ise alınan tedbirler Bakanlığımızca Genelge haline getirilerek İl/İlçe Hıfzıssıhha Meclislerince gerekli kararların alınması için Valiliklere gönderilmektedir. Dolayısıyla salgınla mücadele sürecinde alınan bütün tedbirler bilimsel verilere dayanmakta, bakanlıklar arası işbölümü sonucu hayata geçmekte ve Cumhurbaşkanlığı Kabinesi kararları ile desteklenmektedir.

Bunun yanı sıra 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Bakanlığa bağlı iç güvenlik kuruluşlarını idare etmek suretiyle ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü, yurdun iç güvenliğini ve asayişini, kamu düzenini ve genel ahlakı, Anayasada yazılı hak ve hürriyetleri koruma görevi Bakanlığımıza verilmiştir. Doğal olarak kamu düzeninin bir parçası olan halk sağlığını korumak da Bakanlığımız görev alanına girmektedir.

Mevcut durumda yaklaşık iki yıl boyunca tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını ile mücadele doğrultusunda uygulanan tedbirlerin, salgının ortaya çıktığı tarihten itibaren süregelen etken ve dinamikler ışığında değerlendirilerek tarihsel süreci içerisinde ele alınması gerekmektedir.

Hatırlanacağı üzere; bahse konu salgının ilk kez Çin'de ortaya çıkışı müteakip başta kara, hava ve deniz sınır kapıları olmak üzere salgınla mücadelede rol alması muhtemel ilgili tüm kurumlara gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır. Salgına karşı ilk tedbirler Ocak 2020 itibari ile alınmaya başlanmış ve kademeli normalleşme sürecinin üçüncü etabına geçilmesiyle 1 Temmuz 2021 Perşembe gününden itibaren büyük ölçüde normal yaşama dönmüştür.

Ülkemizde ilk Covid-19 vakasının tespit edilmesinden haftalar önce hava, kara, liman ve demiryolu sınır kapılarımız teyakkuza geçirilmiş, salgının dünya üzerindeki seyri doğrultusunda riskli olarak değerlendirilen toplam 70 ülke ile yolcu giriş/çıkışları durdurulmuştur. Bu çerçevede; başta İran olmak üzere komşu ülkelerle sınır kapılarımız tereddüte mahal verilmeksizin kapatılmış, Avrupa ülkelerinden ülkemize seyahatler kısıtlanmıştır. Ayrıca düzensiz göçmenlerle ilgili alınması gereken tedbirlere yönelik Valiliklere ve ilgili tüm kurumlara gerekli tedbirleri almaları konusunda genelgeler ile bildirimde bulunulmuştur.

Bununla birlikte, dış ticaretin ve yurda dönmek isteyen vatandaşlarımızın olumsuz etkilenmemesi için gerekli tedbirler alınmış, yurtdışında bulunan vatandaşlarımız sınır kapılarımız dışında bırakılmamış, Sağlık Bakanlığının belirlediği prosedürler uyarınca yurda alınmıştır.

Sınır kapılarında alınan tedbirlerin yanı sıra; salgının yurt dışında yayılımının engellenmesi amacıyla başta ulaşım, ticaret, eğitim olmak üzere hayatın tüm alanlarına ilişkin düzenleme içeren genelgeler Valiliklere gönderilmeye başlanmıştır. Valiliklere gönderilen ilk genelgeler ile; törenler ve her türlü eğitim, seminer gibi toplu faaliyetlerin iptal edilmesi, kamu binalarında hijyen tedbirlerinin alınması; umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile yüksek riskli diğer mekânların geçici süreliğine faaliyetlerinin kısıtlanması vb. konulara ilişkin gerekli adımlar atılmıştır. Bununla birlikte, yurtdışından gelen ve Kredi Yurtlar Kurumu yurtlarına yerleştirilen vatandaşlarımız için izlenecek tedbirler belirlenerek tüm süreç koordine edilmiştir.

Salgınla mücadeleye ilişkin atılan adımlar kapsamlı bir bakış açısıyla ele alınarak hayata geçirilmiştir. Örneğin; salgın karşısında toplumun diğer kesimlerine kıyasla daha riskli olarak değerlendirilen 65 yaş ve üstü vatandaşlarımız ile kronik rahatsızlıkları olan vatandaşlarımızın salgın tehlikesine maruz kalmamaları için sokağa çıkışlarının kısıtlanmasının uygun olacağı Valiliklere bildirilmiş, bununla birlikte anılan vatandaşlarımızın mağduriyet yaşamamalarını teminen temel ihtiyaçlarının karşılanması için vali/kaymakamların başkanlığında Vefa Sosyal Destek Grupları oluşturulmuştur.

Salgının ülkemizde yayılımının azaltılması amacıyla seyahat etmesi/evden çıkması zorunlu olanlara "Seyahat İzin Belgesi" düzenlemesi getirilmiş, ancak tedarik zincirinin bozulmaması adına temel-stratejik sektörlerde çalışanların ve araçlarının seyahatlerinde gerekli kolaylığın sağlanması talimatı verilmiştir.

Başta market, pazar yeri ve AVM gibi vatandaşlarımızın yoğunluk oluşturabileceği değerlendirilen çeşitli yerlerde alınması gereken tedbirlerin istisnasız uygulanması, ihmali görülen kamu görevlileri hakkında adli ve idari işlemlerin yapılması hususunda İl/İlçe Hıfzıssıhha Kurullarınca gerekli kararların alınması amacıyla valiliklere genelge gönderilmiştir.

Vaka sayılarının yüksek seyrettiği belirli dönemler, tüm vatandaşlarımız için sokağa çıkma yasağı uygulamalarını zorunlu kılmış, ancak üretim ve tedarik zincirinin olumsuz etkilenmemesi amacıyla belirli iş kolları ve çalışanlarına muafiyet tanınmıştır.

Nihayetinde; tüm dünyada olduğu gibi, salgının yayılım hızında görülen dönemsel değişimler ve yeni varyantların ortaya çıkışı, alınan tedbirlerin bilimsel veriler ve görüşler doğrultusunda sıklaştırılması veya esnetilmesi gibi dinamik bir karar alma sürecinin oluşturulması ihtiyacını doğurmuştur. Salgınla mücadele sürecinde Koronavirüs Bilim Kurulunun tavsiyeleri, bilahare Sayın Cumhurbaşkanımızın riyasetinde toplanan Cumhurbaşkanlığı Kabinesinde alınan kararlar doğrultusunda belirli şehirlere giriş-çıkış tedbirleri, sokağa çıkma kısıtlamaları, kısmi ve tam kapanma ile kademeli normalleşme gibi çeşitli tedbir ve uygulamaların gerekli görüldüğü dönemler hayata geçirilerek, vaka sayılarının artışının önüne geçilmesi ve toplum sağlığının korunması amaçlanmıştır.

Özetle belirtmek gerekirse; Bakanlığımızca, 81 İl Valiliğine ve ilgili kurum ve kuruluşlara Covid-19 salgını ile mücadele kapsamında bugüne kadar yurtiçinde ve sınırlarda alınacak tedbirler dâhil toplam 288 genelge/talimat/yazı gönderilmiştir.

Başta fiziki mesafe kuralı olmak üzere yukarıda ifade edilen genelgeler doğrultusunda alınan tedbirlere yeterince riayet edilmemesinin hastalığın yayılım hızını artırması ve toplum sağlığını riske atmasının engellenmesi amacıyla sürekli, kesintisiz, planlı ve diğer sektörlerin katılımını esas alan bir yaklaşımı içeren Dinamik Denetim Modeli geliştirilerek uygulamaya konulmuş, denetim faaliyetlerinin ciddiyetle takip edilmesi ve uygulamada sorun yaşanan alanlarda gerekli tedbirlerin alınması talimatı verilmiştir.

Bu kapsamda; tüm il ve ilçelerimizde Vali ve Kaymakamların koordinesinde toplam 300.000 denetim personelinin (tüm kamu kurum ve kuruluşlarından görevlendirilen denetim personeli ile belediye/il özel idaresi denetim ekipleri ve oda denetim ekipleriyle birlikte) katılımıyla gün boyu sürecek yoğunlaştırılmış dinamik denetim faaliyetleri uygulanmış, müteakip dönemlerde haftalık tematik denetim uygulamaları ile bahse konu denetim modeli desteklenmiştir. Anılan denetim faaliyetlerine valiler, vali yardımcıları, kaymakamlar, il/ilçe müdürleri tarafından sahada bizzat nezaret edilmiş ve denetim faaliyetlerinin görünürlüğüne önem verilmiştir.

Denetim ekiplerince sahada yapılan ve halen yapılmakta olan denetimlerde rehberlik edici ve vatandaşlarımız ile işyerlerini kurallara uymaya/sorumlu davranmaya davet eden bir yaklaşım sergilenmiş olup daha önceki Genelgelerimiz ile getirilen yükümlülükler ve Sağlık Bakanlığı Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberinde belirlenen kurallar sıkı sıkıya takip edilerek kurallara aykırılıklarda ısrar, tekerrür, kuralların esaslı ihlali gibi suiistimal edici tutum ve davranışlarla karşılaşılması halinde ise gerekli idari işlem tesisinden imtina edilmemiştir. Alınan kararlara uymayanlara Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ve Kabahatler Kanununun ilgili maddeleri gereğince idari işlem tesis edilmiş ve konusu suç teşkil eden davranışlara ilişkin Türk Ceza Kanunu kapsamında gerekli adli işlemlerin yapılması için suç duyurusunda bulunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Süleyman SOYLU
Bakan